

tu změnu, aby postihnut byl pán záležitosti také v tom případě, když o nezdatnosti zřízence nevěděl, ale vždy jde jen o nezdatnost osoby, kterou sám zřídil či vybral (srv. motivy). Přes to však jest napadený rozsudek správným. Stačilo, když žalobkyně k odůvodnění viny žalované společnosti na úraze uvedla, že řezačka, na které úraz se stal, nebyla proti předpisu místodržitelského nařízení ze dne 12. března 1907, č. 33 z. z. pro Čechy, opatřena ochranným krytem (§ 1311 obč. zák.). Nebylo třeba, aby nad to dokazovala, že nebylo vyhověno tomuto nařízení z viny žalované. Bylo naopak na žalované, aby v tom dokázala svoji nevinu (§ 1298 obč. zák.). Pokusila se sice o to, ale s nezdarem. Bránila se jen tím, že kryt svého času opatřila a že dozor nad řezačkou měl krmič, dále, že vstup do řezárny byl osobám nezaměstnaným přísně zakázán a že měl při řezání přítomný otec a zvláště sestra nedospělé žalobkyně dáti pozor, aby žalobkyně nedostala se do koleček řezačky. Ale místodržitelské nařízení ukládá, nejen kryty opatřiti, ale jich i užívati. V tom směru však zjistil první soud a zjištění to zůstalo nedotčeno, že sice ochranný kryt na řezačku, o niž jde, byl kdysi pořízen, ale že na ní nebyl a konečně vůbec zmizel, takže zejména již několik dní před úrazem nebyl již vůbec po ruce. Že vstup do řezárny byl nezaměstnaným přísně zakázán a že v době úrazu byli přítomni příbuzní nedospělé poškozené, jest nerozhodno, neboť tím nemůže býti shlazeno ono předpisu se příčíci opomenutí, jež právě bylo příčinou úrazu. Co pak se týče námitky, že dozor nad řezačkou svěřen byl krmiči, jest i tato námitka lichou. I kdyby byl dozor ten býval mu bezvadným způsobem svěřen (rozsudek v odpor vzatý zjišťuje naopak, že stalo se tak toliko způsobem všeobecným a v podstatě jen formálním, takže se mu podrobnějších rozkazů a poučení právě o ochranných krytech ani nedostalo), a i kdyby k úkolu takovému zvláštního poučování od nadřízených úředníků ani potřebí nebylo, jak dovolání dovozuje, a i kdyby nadřízení orgánové mohli si býti vědomi, že krmič funkci svou řádně vykonává, přece — jak odvolací soud správně poznamenává — nestačilo uložiti prostě dozor nad řezačkou podřízenému dělníku a dále se o věc nestarati. Pokud tedy žalovaná sama, buď svými representanty nebo zřízenci, nevedla řádného vrchního dozoru, zvláště právě nad zachováváním uvedeného místodržitelského nařízení, není prosta viny na úraze žalobkynině. V tom směru však žalovaná, ač by to bylo na ni, ani nic netvrdila a rozsudek výslovně zjišťuje, že se v tom směru nic nedálo, ba že na př. poklasný, ač viděl asi týden nebo 14 dní před úrazem, že na řezačce není ochranný plech, neuznal ani za dobré, někoho na to upozorniti, poněvadž prý to nebylo jeho povinností, o to se starati. Dopustila se tedy žalovaná sama, t. j. již její representace nedbalostí v povinném dozoru ve vlastním hospodářském podniku a ručí proto za škodu tím vzešlou; neboť při řádném dozoru nebylo by jí mohlo ujíti, že na řezačce, jak ze zjištění prvního soudu vyplývá, pracuje se bez ochranného krytu, a mohla pak podle své povinnosti vhodným opatřením hrozící nebezpečí odstraniti a škodám předejiti.

Čís. 726.

Ustanovení smlouvy o splatnosti kupní ceny nedotýká se zákonných ustanovení o tom, koho stíhá nebezpečí dopravy. Byla-li kupní cena

splatna po dojití zboží, zboží však za dopravy se ztratilo, jest kupní cena splatna okamžikem, kdy prodatel musel dospěti k poznatku, že se zboží ztratilo. Od této doby běží též úroky z prodlení.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, Rv I 522/20.)

Žalující firma zaslala v říjnu 1918 žalované vagon ovoce. Účet zároveň odeslaný obsahoval mimo jiné doložku: »splatno ihned po dojití zboží.« Žalovaná zboží neobdržela. Žaloba, domáhající se zaplacení kupní ceny a podaná koncem roku 1919, byla procesním soudem první stolice zamítnuta. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody. Doložkou na fakturu dala žalobkyně žalované k placení kupní ceny lhůtu až do té doby, kdy jí, žalované, dojde zboží drahou zasláné, tedy kdy dostane se do jejího držení. Žalovaná, přijavši fakturu, jest oprávněna, aby pro sebe uplatňovala tuto platební lhůtu, a proti ní uplatňovaný nárok na zaplacení kupní ceny jest na tak dlouho předčasným, pokud nenastala událost, jíž lhůta jest určena, totiž obdržení zboží. Že tato událost v tomto případě, jak s jistotou lze předvídati, již nenastane, nemůže ničeho učiniti na zmíněném důsledku onoho smluvního ustanovení, neboť tím, že učinila placení kupní ceny závislým na dojití zboží žalované, vzala žalobkyně vlastně na sebe nebezpečí dopravy zboží a musí tudíž nésti nastalou ztrátu v této důslednosti, t. j. v tom, že nárok na placení kupní ceny dosud není dospělým. Neprávem namítá žalobkyně, že první soud byl povinen, aby žalované podle § 902 správně 904 obč. zák. sám určil přiměřenou lhůtu k placení, neboť zde nejde o případ, kde vůbec není určen jistý čas pro splnění smlouvy, nýbrž o určení lhůty k splnění smlouvy určitou událostí, jejíž nedostavení se vylučuje dospělost splnění smlouvy. Tvrzení odvolatelo, že uvedená doložka předpokládá podle zvyklosti řádného obchodního styku, že zasláné zboží dojde žalobci v dohledné krátké době, nenachází opory v jasném znění doložky.

Nejvyšší soud žalobě vyhověl.

Důvody:

Uplatňovanému dovolacímu důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nelze upřítí oprávnění. Ze zjištění první stolice, jež i soud odvolací svému rozhodnutí za základ položil, jest zjevno, že žalující strana sice podle nákladního listu ovoce, oměž tuto jde, 26. října 1918 žalované odeslala, odevzdavši je tento den dráze k dopravě pod adresou žalované, že však žalovaná zboží toho vůbec neobdržela, že jí vagon ovoce nedošel. Správně první soud uvádí, že rozhodující pro tento spor není okolnost ta, zda zboží žalované skutečně došlo, poněvadž nebezpečí dopravy stihá podle čl. 345 odstavec první obch. zák. kupujícího, a nelze nikterak přikloniti se k názoru odvolacího soudu, že prý doložkou faktury: »Zahlbar sofort nach Eintreffen der Ware, sorst werden 6% Verzugszinsen berechnet«, zamýšleno bylo změnití smlouvou ono zákonné ustanovení a že prý vzala tím žalovaná na sebe nebezpečí dopravy. Nic takového »účet« a citovaná doložka jeho neobsahuje. Poznámka ta pouze upravuje otázku splatnosti kupní ceny, ale otázky, kdo nese nebezpečí dopravy, vůbec se nedotýká. Nelze tedy, když ani jiné opory

proto není, tvrditi, že strany zamýšlely měniti ustanovení čl. 345, pokud se týče 324 obch. zák. — Z toho plyne, že žalovaná jest povinna zaslané jí zboží podle faktury, proti níž v tomto směru ve sporu ničeho namítáno nebylo, žalující straně zaplatiti. Žalobkyně učinila vše, co na ni bylo, aby žalovaná zboží dostala. Zajisté, jak to odvolací soud uvádí, lze s jistotou za to míti, že ovoce v říjnu 1918 odeslané a dosud nedodané — žalovaná již obdržeti nemůže. Vagon zboží toho se ztratil a bylo na stranách, by uplatňovaly případné své nároky proti dráze. Že nutno zaslané zboží, když po dobu skoro dvou let nedošlo, považovati za ztracené, to plyne z ustanovení §§ 90, 98 a 99 žel. dopr. řádu. Poněvadž pak nebezpečí z dopravy, tedy i nebezpečí ztráty zboží postihuje žalovanou, jest její povinností ztracené zboží zaplatiti. Povinnost ta u ní nastala, jakmile podle přirozeného běhu věci musila přijíti k poznání, že zboží, ač odesláno, více nedojde. To bylo nejdéle v době, kdy žalobkyně proti ní podala žalobu na zaplacení kupní ceny. Od doby té také jí stihá povinnost platiti 6procentní úroky z prodlení. Aby odscuzena byla platiti úroky ty také pro dobu předchozí, pro to není žádného podkladu a bylo žalobu ve směru tom zamítnouti.

Čís. 727.

Nakupovač válečného obilního ústavu jest jeho zmocněncem, nikoliv komisionářem ve smyslu obchodního zákona; obilní ústav ručí za něho dle § 1313 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 26. října 1920, Rv I 525/20.)

Žalující strana dodala Vilému F-ovi, »komisionáři« Válečného obilního ústavu ve Vídni, odbočka v Praze, a po té Státního obilního ústavu v Praze, postupně větší množství plodin, podrobených nucenému státnímu obhospodařování. Vilém F. zaplatil jí pouze část kupní ceny, ač zmíněné ústavy mu vyplatily kupní cenu celou. Žalobu proti jmenovaným ústavům, by doplatily zbytek kupní ceny, procesní soud prvé stolice zamítl. **D ů v o d y:** Rozhodnutí sporu závisí na zodpovědění otázky, jaké právní povahy byl poměr Viléma F. k oběma žalovaným ústavům. V tom ohledu směrodatny jsou stranou žalovanou předložené a protistranou za pravé a správné uznané smlouvy, které jednak mezi Vilémem F-ou a Ústřední jednotou Českých hospodářských společenstev v král. Českém, jako generálním komisionářem obou žalovaných ústavů, jednak mezi touto Jednotou a Státním obilním ústavem, pokud se týče v podobném znění dříve i s Válečným obilním ústavem uzavřeny byly. Dle obsahu těchto smluv nemůže býti pochybnosti o tom, že Vilém F. byl opravdu komisionářem žalované strany, neboť v odstavci 2. obou s ním uzavřených smluv výslovně jest uvedeno, že na ně vztahovati se mají ustanovení obchodního zákona o komisionářské smlouvě čl. 360—378 s výjimkou čl. 374—377 a smlouva, uzavřená s Ústřední jednotou čes. hospod. společenstev jako generálním komisionářem má podobné ustanovení, nařizujíc v § 7 výslovně, že Jednota k obstarávání příslušných úkonů používati má fyzických nebo právnických osob jako podkomisionářů, zakazujíc v § 13, aby tito podkomisionáři další podkomisionáře zřizovali a připouštějíc jen zjed-